

Protocol Meldcode

Huiselijk geweld en
kindermishandeling

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Wijzigingenoverzicht	1
1. Inleiding	2
2. De Meldcode	2
2.1. Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?	2
2.2. Situaties van onveiligheid	2
2.2.1. Acute onveiligheid	2
2.2.2. Structurele onveiligheid	2
2.2.3. Disclosure	2
2.3. Afwegingsvragen.....	3
3. Rollen.....	3
4. Wettelijk verplichte stappen	4
5. Omschrijving van de stappen	5
5.1. Stap 1: In kaart brengen van signalen	5
5.2. Stap 2: Collegiale consultatie.....	5
5.3. Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind	5
5.4. Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling	5
5.5. Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:.....	6
5.5.1. Melding doen:	6
5.5.2. Organiseer de hulp die nodig is en volg de effecten ervan:.....	6
6. Afsluiting	7
Bijlage 1 Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure	8
Acute onveiligheid	8
Structurele onveiligheid.....	9
Disclosure	9
Bijlage 2 Formulier intern overleg bij signalen kindermishandeling	10
Bijlage 3 Instructie gebruik Kindcheck.....	11

Wijzigingenoverzicht

Versie	Datum	Wijzigingen	Vaststelling			Instemming		
			Rvb	DB	GMR			
2	01-02-2019	Vanaf 1 januari 2019 is het wettelijk verplicht om in de meldcode afwegingskaders op te nemen. Het voorbeeldprotocol van de LVAK(Landelijke vakgroep aandachtsfunctionarissen kindermishandeling) is als basis gebruikt.	1-2-2019	21-1-2019	31-1-2019			

1. Inleiding

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen. Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen. Met de verbeterde Meldcode is meer aandacht voor de participatie van kinderen. In het document "*Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*" (staat in het Skipov handboek) staan belangrijke handvatten om kinderen op verschillende momenten in het traject van signaleren, melden en hulpverleners te betrekken. Daar waar de situatie zich voor leent, wordt de leerling in elke stap van het stappenplan betrokken.

2. De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen, deze worden in onderstaande paragrafen uitgewerkt.

2.1. Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure, *zie paragraaf 2.2.*
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

2.2. Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

1. Acute onveiligheid
2. Structurele onveiligheid
3. Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Deze situaties worden in onderstaande paragrafen uitgewerkt. Voorbeelden zijn te vinden in de *Bijlage 1: Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure.*

2.2.1. Acute onveiligheid

Een leerling en/of ouder(s)/verzorger(s) die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

2.2.2. Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

2.2.3. Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we disclosure oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt, *zie hoofdstuk 4 Wettelijk verplichten stappen.*

2.3. Afwegingsvragen

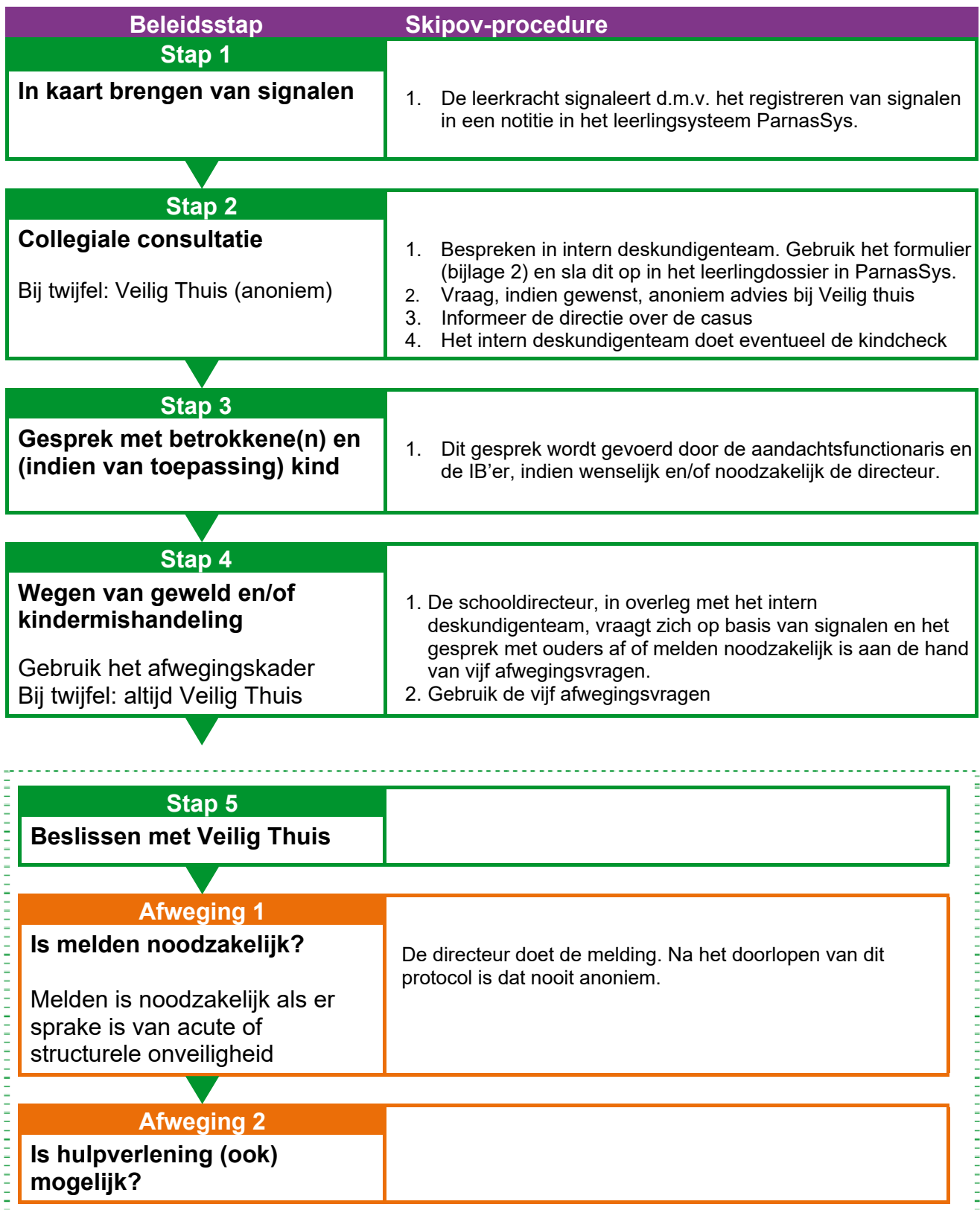
Het afwegingskader (toe te passen in stap 4), bevat de vijf afwegingsvragen waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund. Zie hoofdstuk 4 *Wettelijk verplichten stappen*.

3. Rollen

Het intern deskundigenteam bestaat altijd uit minimaal 2 personen, namelijk de leerkracht en de IB-er van de school en bij voorkeur de aandachtsfunctionaris binnen Skipov.

De directeur van de school wordt altijd op de hoogte gehouden van het proces en traject.

4. Wettelijk verplichte stappen

5. Omschrijving van de stappen

5.1. Stap 1: In kaart brengen van signalen

In kaart brengen betekent: beschrijven wat u ziet en hoort. Kijk ook naar de risico- en beschermende factoren (alles wat van invloed is op het welzijn en de gezondheid van het kind). Beschrijf de signalen objectief. Trek niet te snel conclusies en ga niet interpreteren.

Belangrijk: wees voorzichtig. Het zien van signalen hoeft nog niet te betekenen dat er ook werkelijk sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld!

Belangrijk: wijzen de signalen overduidelijk op een acuut onveilige situatie? Neem dan direct contact op met de politie, nog voor stap 2. Bel 0900-8844 of in het uiterste geval 112.

5.2. Stap 2: Collegiale consultatie

De leerkracht overlegt altijd met de IB'er, en bij voorkeur ook met de aandachtsfunctionaris. Ook de directie moet worden geïnformeerd, zodat in een later stadium snel gehandeld kan worden. Vraag daarnaast, als het nodig is, anoniem advies bij 'Basisteam jeugd en gezin' en/of bij Veilig thuis.

Gebruik het voorbeeldformulier intern overleg bij signalen van kindermishandeling zoals opgenomen in bijlage 2, en sla dit op in het leerlingdossier. Alle registraties dienen te worden verwerkt in de notitie-categorie 'Kindermishandeling en huiselijk geweld', zodat alle informatie snel te vinden is.

De kindcheck is eventueel aan de orde wanneer een ouder(s)/verzorger(s) in een situatie verkeert die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. Er moet in dat geval onderzocht worden in een gesprek met ouders/verzorgers of er (nog meer) kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de meldcode te zetten. 'Zie Bijlage 3 Instructie gebruik Kindcheck'.

5.3. Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

Dit gesprek wordt gevoerd door de aandachtsfunctionaris en de IB'er, indien wenselijk en/of noodzakelijk ook met de directeur. Praat met de ouder(s)/verzorger(s) en/of kind om uw zorgen te delen, informatie te verzamelen of hen te motiveren voor hulp. Bereid je goed voor en geef ouder(s) en/of kind tijd en ruimte om te reageren. Bij een gesprek met ouder(s)/verzorger(s) wordt het verslag ter ondertekening (akkoord of voor gezien) aan hen voorgelegd.

In een eventueel gesprek met het kind wordt het kind geïnformeerd over wat veilig opgroeien is.

5.4. Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

De schooldirecteur vraagt zich af, samen met het intern deskundigenteam, of op basis van signalen en het gesprek met ouders of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen en beslist of de melding gedaan wordt.

Het intern deskundigenteam weegt de aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld. Dit wordt gedaan op basis van informatie uit signalen, advies en gesprek met ouder(s)/verzorger(s) en/of kind en de volgende vijf afwegingsvragen.

Gebruik eventueel (een gedeelte van) een risicotaxatie-instrument. De beschikbare risicotaxatie-instrumenten staan beschreven in het document "Veiligheid en risico's inschatten: wat helpt?".

Voor personeelsleden staat dit document opgenomen in de map "Kindermishandeling en huiselijk geweld" in het Skipov handboek: [link](#). In deze map staat ook het taxatie-instrument 'LIRIK', zie [link](#).

Vijf afwegingsvragen

	1	<p><i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p><i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	3	<p><i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of te organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
Meldnormen 2 en 3	4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
	5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

5.5. Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:

1: Is melden noodzakelijk?

2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

5.5.1. Melding doen:

De directeur en een lid van het intern deskundigen team bespreken de melding eerst met ouder(s)/verzorger(s) en /of kind. De voorzitter RvB van Skipov wordt op de hoogte gebracht van de situatie. De directeur doet daarna een melding bij Veilig Thuis middels het formulier 'Formulier voor het doen van een melding van (vermoedens) van huiselijk geweld en/of kindermishandeling'. Voor personeelsleden staat dit document opgenomen in de map "Kindermishandeling en huiselijk geweld" in het Skipov handboek: [link](#). Neem het formulier op in leerlingdossier in ParnasSys, met documentcategorie "Kindermishandeling en huiselijk geweld".

5.5.2. Organiseer de hulp die nodig is en volg de effecten ervan:

- Bied of organiseer de hulp die nodig is.
- Volg de effecten van deze hulp.
- Doe alsnog melding bij nieuwe of blijvende signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

6. Afsluiting

Het is belangrijk om alle notities en documenten te verwerken in het leerlingensysteem met categorie 'Kindermishandeling en huiselijk geweld'. Hierdoor wordt alle informatie overzichtelijk verwerkt en beschikbaar voor alle interne betrokkenen. Verwerk hier ook alle gesprekken met de leerling.

De wet Meldcode gaat boven de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis blijft dus van toepassing. Mochten ouder(s)/verzorger(s) menen onterecht behandeld te zijn, kunnen zij de klachtenregeling volgen.

Bijlage 1 Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. 2. (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. 3. Poging tot verwuring. 4. Wapengebruik. 5. Geweld tijdens de zwangerschap. 6. (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. 7. Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). 8. Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. 9. Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. 10. Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. 11. Acute onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. 12. Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. 13. Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. 14. Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. 15. Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. 2. Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. 3. Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. 4. Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. 5. Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. 6. Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-) partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.
Voorbeelden	

Bijlage 2 Formulier intern overleg bij signalen kindermishandeling

Beschrijf de gegevens zo zorgvuldig en objectief mogelijk. Kinderen vanaf 12 jaar en ouders van kinderen tot 16 jaar hebben recht op inzage en correctie van de gegevens.

Naam kind: _____

Deelnemers overleg: _____

A. Analyse van de situatie

Wat zijn de concrete signalen (van kind, ouder(s), omgeving) en wie signaleert dit? _____

Sinds wanneer worden de signalen opgemerkt? Door wie? _____

Waardoor is de zorg over deze situatie of het vermoeden van kindermishandeling ontstaan? Bij wie? _____

Delen anderen deze zorg of dit vermoeden? Zo ja, wie en waardoor? _____

Zijn er ook signalen van broers of zussen? Bij wie? _____

Welke vragen moeten beantwoord worden? _____

Hoe vaak en wanneer komen de signalen voor? Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal? _____

B. Eerdere acties

Welke acties zijn al ondernomen? Door wie? _____

Wat is er al met de ouder(s)/het kind besproken? Door wie? _____

C. Actieplan

Welke acties zijn er nodig? Beschrijf ook hoe, wanneer, door wie en met welk doel de acties worden ingezet. _____

D. Terugkoppeling

Hoe, door wie, aan wie en wanneer worden bevindingen teruggekoppeld en vastgelegd? _____

E. Resultaten acties

Beschrijf per actie of deze uitgevoerd is, hoe het gegaan is en wat de uitkomsten zijn. Volg het stappenplan. _____

F. Verdere beschrijving gevolgde stappen.

Dit formulier is ingevuld door (naam en functie): _____

Datum: _____

Bijlage 3 Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. Dus eventuele kinderen die nog niet, of niet meer op de basisschool zitten. De Kindcheck vindt eventueel plaats in stap 2 van de Meldcode.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

1. Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
2. De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.